

Museums-Tidende

MUSEUMSTIDENE NR.3 SEPTEMBER 1994 SIDE 1

DETTE KJEDELIGE VEDLIKEHOLDET...

I vår fant Stavanger Museum det nødvendig å slå alarm om vedlikeholdet på Ledaal. Taklekkasjer, treborende insekter, hussopp, gammelt og sprukket elektrisk opplegg, utslitte stoltrekk osv. var bakgrunnen for at museet gikk så pass sterkt ut. Men hvordan kan et slikt forfall få utvikle seg -ikke minst på et museum med offentlig økonomisk støtte?

Stavanger Museum har fulgt denne utviklingen over mange år og fremmet forslag gang på gang i museets budsjettøknader til fylke og kommune om økt tilskudd til vedlikehold av Ledaal, dessverre til ingen nytte. 11.000 kroner er den spinkle sum museet har hatt på sitt budsjett til å holde et av byens mest verdifulle bygningsanlegg vedlike. Og da skjer det som må skje: manglende jevnlig vedlikehold fører til store kostnadskrevende tiltak.

Ledaal er ikke noe sært tilfelle i norsk museumsvesen. Det er nå engang slik at det er lettere å få penger til det som viser best igjen og som er direkte rettet mot publikum, enn dette kjedelige skjulte vedlikeholdet. Det skal nemlig være meget ille før publikum flest og politikere reagerer. Før det kommer så langt har museet som regel vært klar over situasjonen i lengre tid men ikke nådd frem med sine ønsker om økte tilskudd.

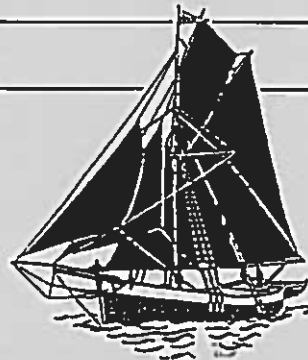
For mer enn noe annet dreier dette seg om penger. I de offentlige kontorer og blant politikere kan museenes søknader om tilskudd fortone seg som et utdillig, evig mas om penger. Da er det viktig å huske at samfunnet har valgt å ta vare på gjenstander og bygningsanlegg fordi det har vært politisk enighet om at dette har verdi for befolkningen. Politikerne har påtatt seg ansvar for å legge forholdene til rette slik at verdiene skal bevares. Museets ansvar er til daglig å skjette disse verdiene på en best mulig måte, og ikke minst å slå alarm når forholdene ikke er tilfredsstillende.

Museets alarm om vedlikeholdet på Ledaal førte til at Stavanger formannskap ga museet en ekstrabevilgning på kr. 100.000 for 1994. Med dette viste kommunen den

viljen til å ta ansvar som mange museer rundt i landet etterlyser fra sitt eget lokalmiljø. Skal man kunne hente inn dette forsømte vedlikeholdet, må bevilgningen imidlertid følges opp i årene fremover. Og det har jeg faktisk tillit til vil skje.

Pengene sitter langt inne, og det skal de også gjøre. Men er tiltaket viktig nok, skal pengene komme. Problemene omkring Ledaal ble presentert på en usminket måte. Kanskje det er oss museumsfolk som må bli flinkere til å legge problemene frem og ikke ta for gitt at alle andre uten videre skal skjønne at det vi vet er så viktig, virkelig er så viktig som vi hevder.

Ove Magnus Bore

DE NORDISKE SJØFARTS-MUSEERS ARBEIDSMØTE

I august deltok Sjøfartsmuseets to konservatorer på De nordiske sjøfartsmuseers 14. arbeidsmøte i Finland. Disse møtene arrangeres hvert tredje år og går på omgang i de nordiske land. Møtene er viktige fora for presentasjon av museenes forskningsarbeider og andre prosjekter, og ikke minst for diskusjon og planlegging av framtidige samarbeidstiltak. I 1997 står Norge for tur som arrangørland, og Stavanger som arrangørby. Dette gir oss nok en mulighet til å invitere kolleger til vår by og våre museer.

Randi Skotheim

En hektisk høst!

Dagen for gjenåpning av museet, 15. juni 1995, nærmer seg med stormskritt, og aktiviteten på museet er mer hektisk enn noen sinne.

De bygningsmessige arbeidene i forbindelse med utstillingen i 3. etasje går inn i en slutfase. De etterfølges av et omfattende arbeid med patinering før innredning og oppbygging av selve utstillingen kan starte. Samtidig pågår oppussing av de zoologiske utstillinger og klargjøring av lokalet for den byhistoriske utstillingen i 2. etg. Detaljplanleggingen av denne utstillingen starter også for fullt i disse dager.

Men mer enn noe annet vil høsten bli preget av store installasjonsarbeid. I de kommende seks ukene vil både ventilasjonsanlegg, deler av det elektriske anlegget, sprinkleranlegg, brannvarslingsanlegg og nødlysanlegg bli installert. Mesteparten av disse arbeidene skal være ferdig til 1. november. Da begynner den kanskje mest spennende delen av byggeprosjektet, malingen av trappehallen.

Malingsarbeidet er slutten på en restaurering der museets egne håndverkere har lagt et grunnlag som museet har all grunn til å være stolt av. Bl.a. ligger nå 19 søyler klar til erstatning for dem som ble fjernet på 1930-tallet. Målet er å tilbakeføre hallen så langt det lar seg gjøre til den form og de farger den hadde da museet åpnet for første gang i 1893.

Dette er bare noe av det som skal foregå i høst - listen kunne lages mye lengre. Men selv om det er hektisk, arbeides det med stor entusiasme og innsatsvilje. Eneste skår i gleden er at finansieringen av heis og øvrig tilrettelegging for handikappede og den utvendige oppussingen ennå ikke er løst. Så også disse spørsmålene må det arbeides videre med utover høsten.

Ove Magnus Bore

KONGENS SENG FOR KORT

"Og her er kongens seng!" sier guiden på Ledaal og gjør en liten kunstpause mens små barneøyne i ærefrykt og spenning ikke kan se seg lei på den staselige himmelsengen i kongens soveværelse.

Og dette er virkelig en staselig seng, bygd i England på 1760-tallet - men dessverre for kort for vår tids mennesker og selvsagt også for Norges konge.

Sammen med møbelsnekker har museet funnet en måte å forlenge sengen med de nødvendige centimeter uten å ødelegge den og uten at inngrepet vil synes. Men det er et vanskelig arbeid som vil koste sine 12.000 kroner. Helst burde man også kunne tilby kongen en ny madrass. Denne må i så fall lages etter sengens mål, og da nærmer summen seg 20.000. Men dessverre er dette penger som museet pr. i dag ikke har...

Så vi får bare håpe at noen vil hjelpe museet med dette problemet slik at H.M. Kong Harald neste gang kan overnatte i sitt eget soveværelse i den vakre sengen som i mer enn 40 år har vært Stavangers kongeseng. Og guiden vil kunne fortelle de små at "Her sover kongen når han besøker Stavanger".

Ove Magnus Bore

SPRINKLING AV LEDAAL

I juni kom den gledelige melding at Olga og Karoline Berentsens legater hadde bevilget kr. 130.000 til installering av sprinkleranlegg på Ledaal. Bevilgningen forutsetter at anlegget blir fullfinansiert av museet.

Museet er pålagt av Stavanger brannvesen å sprinkle Ledaal. Skulle dette unike kulturminnet bli rammet av brann, vil det være et umistelig tap for byens befolkning.

Museet har i samarbeid med fylkeskultursjefen og Riksantikvaren utarbeidet en plan for sprinklerarbeidet. Prisen for sprinkling av hovedhuset ligger på kr. 400.000, låven på kr. 175.000. I første omgang er det hovedhuset man tar sikte på å sikre. Arbeidet med sluttfinansieringen vil få høy prioritet fremover.

Museet er meget takknemlig for den velvilje som nok en gang er vist fra Berentsenfamiliens legatforvaltere. Som mange vil huske var det de samme legater som for et par år siden finansierte sprinkling av Bredablikk.

Ove Magnus Bore

HURTIGRUTETUSTILLINGEN

Vi minner om at Hurtigruteutstillingen i Sjøfartsmuseet fortsatt er å se. På aktivitetssdagen 18. september blir det gitt orientering / omvisning av utstillingen. Videre kan vi opplyse om at søndag 9. oktober vil direktør ved Norsk Sjøfartsmuseum, Bård Kolltveit, holde lysbildekåseri om "Hurtigruten 100 år".

Roar Svendsen

SKOLEMESTERSKAPET I MABLIS

...starter opp på Hermetikkmuseet søndag 25. september. Mer enn 30 lag er påmeldt. Finalen spilles 23. oktober

Anne Berit Sæl

BRANNSIKRING AV MUSEGT. 16

I sommer kom den meget gledelige meldingen om at Norsk Museumsutvikling hadde bevilget kr. 550.000 til brannsikring av Musegt. 16. Tidligere har museet mottatt kr. 100.000 fra kaptein Tørresens legat og et tilsvarende beløp fra Sigvald Bergesen d.y. og hustru Nanki's allmennnyttige stiftelse. Sluttfinansieringen ligger i de forventede investeringstilskuddene til museets byggeprosjekt fra fylke og kommune for 1995.

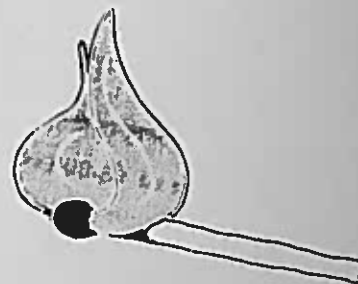
Norsk Museumsutvikling bevilger inntil 60 % av totalkostnadene til slike tiltak. Summen som nå er bevilget, er tilsvarende den summen museet søkte om, og utgjør dermed maksimalbeløpet på 60 %. I den uendelig lange køen av sikringstiltak i Norge er Stavanger Museum blitt prioritert som et av de aller viktigste. Dette skyldes ikke minst at Rogaland fylkeskommune har støttet museets søknad overfor Norsk Museumsutvikling.

Sikringstiltaket omfatter installering av sprinkleranlegg, nytt brannvarslingsanlegg basert på røykdetektor og nytt nødlysanlegg.

For museet var det helt avgjørende at det statlige tilskuddet falt på plass nå. Ved at det installeres sprinkleranlegg, faller en del av de gamle brannkravene nemlig bort. Ikke minst gjelder dette kravet om ståldører til trappehall. Nå kan museet i stedet bytte ut de gamle ståldørene med tredører etter modell av de opprinnelige dørene.

Dette er med andre ord en meget gledelig hendelse som ikke minst vil gjøre Stavanger Museums gamle hovedbygg til et av landets mest brannsikre museer.

Ove Magnus Bore

Stavanger Museums høstprogram. 1994

SEPTEMBER

- Søndag 4. Hermetikkmuseet kl.11 - 16
Aktivitetsdag med røyking av
brisling
og bytting av iddisar.
- Søndag 4. Låven på Breidablikk kl.13 og 14
Dokketeateret Den Blå Blomst viser
forestillingen "Den Kjempestore
Krokodillen".
- Søndag 11. Revtangen Fuglestasjon (Klepp
på Jæren) kl.11 - 16. Åpent hus.
- Søndag 18. Sjøfartsmuseet kl.11 - 16
Familiedag med "Anna af Sand" ved
Strandkaiaen.
- Søndag 25. Hermetikkmuseet kl.12
Skolemesterskapet i mablis starter.
- Søndag 25. Ledaal kl.13
Kammerkonsert med studenter
fra
Rogaland Musikkonservatorium.

OKTOBER

- Søndag 2. Hermetikkmuseet kl.11 - 16
Aktivitetsdag med røyking av
brisling og bytting av iddisar.
2. runde i skolemesterskapet i mablis.

- Søndag 9. Sjøfartsmuseet kl.13
"Hurtigruten 100 år". Foredrag ved direktør
Bård Kollveit ved Norsk Sjøfartsmuseum.

- Søndag 23. Hermetikkmuseet kl.12
Finalen i skolemesterskapet i mablis.

- Søndag 30. Ledaal kl.13
Kammerkonsert med studenter fra
Rogaland Musikkonservatorium.

NOVEMBER

- Søndag 6. Hermetikkmuseet kl.11 - 16
Aktivitetsdag med røyking av brisling
og bytting av iddisar.

- Søndag 13. Sjøfartsmuseet kl.13
Marinarkologi: "Til bunns i historien.
Kjente funn langs Sørlandskysten".
Lysbildekåseri av Leif Svalesen.

- Søndag 27. Ledaal kl.13
Kammerkonsert med studenter fra
Rogaland Musikkonservatorium

DESEMBER

- Søndag 4. Hermetikkmuseet
Julearrangement. Røyking av brisling
og bytting av iddisar.

- Søndag 11. Ledaal og Breidablikk kl.11 - 16
Julefest

Utstillinger:
Sjøfartsmuseet:

"Hurtigruten 100 år".
Stavanger havn (video, eng.).

DEN 21. INTERNASJONALE ORNITOLOGISKE KONGRESSEN

.....ble arrangert i Wien 20.-25.august. Slike kongresser blir arrangert hvert fjerde år, og det er allerede bestemt at Sør-Afrika skal stå som vertsland for kongressen i 1998.

I Wien var det rundt 2500 deltakere, herav ca 25 fra Norge. Fra Stavanger Museum deltok Runde og Skipnes. Kongressstedet var Hofburg, og når sant skal sies, så var dette et imponerende anlegg, selv om ventilasjon/utluftning av møtelokaler tilsynelatende var et ukjent fenomen. Temperaturer rundt 25-30 grader ute, gjorde sitt til at innklimaet til tider var uutholdelig.

Kongressen ble åpnet med et velkomstselskap på Universitetet lørdag kveld. Været var strålende, så en kunne sitte ute så lenge en ønsket å nyte god mat og drikke, lytte til klassisk musikk, eller snakke med andre deltakere.

På en slik kongress blir i realiteten alt om fugl behandlet på en eller annen måte. Det er kun mulig å få med seg deler av programmet. Dagene startet med ett eller to plenumsforedrag om morgenen kl 0815, og som regel ble dagen avsluttet med et plenumsforedrag med start kl 2000. Tilsammen ble det holdt 10 plenumsforedrag.

Det ble daglig holdt to serier med symposier, med start klokken 1030 og 1630. Hver serie besto av 5-7 ulike symposier, slik at en daglig kunne få med seg to symposier i sin helhet. Problemet var ofte å velge hva en skulle høre på. Tilsammen ble det avviklet mellom 45 og 50 ulike symposier.

Mellom symposiene, med start klokken 1430, var det rundebordsdiskusjoner. Tilsammen 65 slike diskusjoner ble avviklet. Etter 3-4 korte innledende innlegg, ble det så en faglig diskusjon. Dette var ofte svært lærerikt å høre på, og delta i, siden alle deltakerne hadde felles interessefelt.

I løpet av hele kongressen var det poster-presentasjoner. Flere hundre postere ble presentert. Disse var bemannet i perioder. De som ønsket det, hadde muligheter til å presentere innholdet i korte innlegg. Slike presentasjoner foregikk mellom 1230 og 1330 daglig. Det er ofte foreløpige

resultater av undersøkelser som blir presentert. Slike postere kan en studere på egen hånd, eller en kan diskutere innholdet direkte med forfatteren.

Disse kongressene har også et filmprogram. Filmene er nye ornitologiske filmer produsert etter den foregående kongressen. I Wien ble det vist ca 50 filmer med en samlet spilletid på ca 30 timer.

Et av de viktigste aspektene med en slik kongress, er den muligheten du har til å kontakte personer du ellers bare kjenner navnet på. Dette er noe deltakerne benytter seg av, og siden arrangøren hadde innført fri flyt av kaffe (gratis!) under hele kongressen, ble det etterhvert mange diskusjoner rundt om de få bordene som var satt fram.

Kongressen ble avsluttet med et avskjedsselskap i Schönbrunn torsdag kveld.

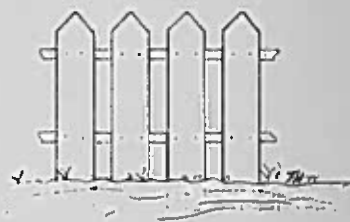
Faglig hadde vi et meget godt utbytte av kongressen selv om det kun ble deler av totalprogrammet vi fikk med oss.

O. Runde

Ansvarlig red.:
Ove Magnus Bore
Redaksjon:
Arvid Sandal
Layout:
Arvid Sandal
Finn Hauge

tsod-C

GJERDE & PORT

Med sin sentrale plassering midt i Stavangers aktive restaurantliv har Sjøfartsmuseets inngangsparti utviklet seg til å bli et av byens mest brukte offentlige toaletter. Dette har naturligvis vært til stor sjenanse for oss som bruker bygningen daglig, og ikke minst for de mange tusen besøkende som kommer til oss hvert år.

Flere løsninger på problemet har vært diskutert. Vi har vurdert det slik at eneste måten å bli kvitt problemet på er å stenge av området på kvelds- og nattestid.

Gjennom et samarbeid med byantikvar Elsa Grimnes og arkitekt Einar Hedén ble det tegnet ut et forslag til smijernsgjerde og porter tilpasset eksisterende porter og bygningsmassen i Nedre Strandgt. 17&19. Gjerde og port ble i vår produsert som elevoppgave ved Stavanger maritime videregående skole med Harry Sund som ansvarlig lærer. Stavanger kommune vil i disse dager utføre monteringsarbeidene.

Materialutgiftene til gjerde og port er dekket av sponsormidler fra Saga Petroleum as.

Vi retter en stor takk til alle som har bidratt til å få denne løsningen i stand, og håper at vi dermed er kvitt skitt- og luktproblemene i Sjøfartsmuseets inngangsparti.

Randi Skotheim

Stavanger Museum
Musegaten 16
N-4005 Stavanger

Avsender: